

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної
комісії ХНУРЕ

Ігор РУБАН
«25» _____ 2023 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
для вступу на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
у 2024 році

Спеціальність _____ 051 Економіка _____

Протокол засідання приймальної комісії від «25» грудня 2023 р. № 131

Голова фахової комісії

Тетяна ПОЛОЗОВА

(підпис, ім'я, прізвище)

Завідувач відділу аспірантури
та докторантури

Валентина КИРІЙ

(підпис, ім'я, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Аркадій ШІГУРОВ

(підпис, ім'я, прізвище)

Харків – 2023

Розроблено фаховою комісією зі спеціальності 051 Економіка.

Голова комісії: Тетяна ПОЛОЗОВА, д.е.н., проф., зав. кафедри ЕК.

члени комісії: Валентина КИРІЙ, к.е.н., доц., зав. відділу аспірантури
та докторантури.

Сергій СТЕПАНЕНКО, к.е.н., доц., доц. кафедри ЕК.

1 ТЕМАТИКА ПИТАНЬ І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Мікро- та макроекономіка

1. Поняття мікросистеми, її різновиди. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів.

2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача. Поняття потреби, види потреб. Економічні блага. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Суть раціонального вибору споживача. Поняття рівноваги споживача.

3. Ординалістська теорія поведінки споживача. Система переваг споживача та її основні елементи: здатність до ранжування альтернатив; транзитивність переваг; ненасиченість благами; субституціональність. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Гранична норма заміщення благ.

4. Аналіз поведінки споживача. Зміна оптимального стану споживача в результаті зміни його доходу. Зміна вибору споживача в результаті зміни ціни одного з товарів та обох товарів. Неоднозначність впливу на споживчий вибір.

5. Попит і пропозиція. Попит на товари в умовах досконалої конкурентного ринку. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності попиту. Суть поняття «пропозиції». Закон пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції.

6. Мікроекономічна модель підприємства. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин. Динамічність зовнішнього середовища і його вплив на внутрішню динаміку виробництва. Поняття адаптивності, гнучкості та гомеостатичності у виробничо-ринковій системі. Мотивація поведінки підприємства. Фактори виробництва.

7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника. Виробнича функція з одним змінним фактором. Еластичність виробництва. Еластичність заміщення. Доповнюваність, подільність, мобільність та інтенсивність використання факторів виробництва.

8. Витрати виробництва. Функція витрат. Постійні та змінні витрати (сукупні та середні). Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Оптимальна виробнича потужність (оптимальні обсяги випуску). Мінімально ефективний розмір виробництва та структура ринку.

9. Ринок досконалої конкуренції. Ознаки та умови досконалої конкуренції: атомістичність, відкритість, мобільність ресурсів, прозорість, однорідність товару тощо. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару.

10. Монопольний ринок. Крива попиту монополіста. Правило максимізації прибутку. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови, різновиди. Різновиди монополій: відкриті, закриті, природні, державні, недержавні тощо.

11. Олігополія та монополістична конкуренція. Поведінка олігополістів: некооперативна й кооперативна. Економічні наслідки олігополії. Еластичність попиту за монополістичної конкуренції.

12. Ринок факторів виробництва. Попит на товар та попит на фактори виробництва. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження. Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Монопольний ринок товару та ринок факторів виробництва.

13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту. Часткова та загальна рівновага. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Загальна рівновага за Парето. Ефективність та справедливість. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків (при обміні, при використанні вкладень у виробництво, на ринку товарів).

14. Інституціональні аспекти ринкового господарства. Інституціональна природа сучасної фірми. Загальні, специфічні, інтерспецифічні ресурси фірми. Поняття про зовнішні ефекти. Негативні та позитивні зовнішні ефекти. Забруднення навколишнього середовища. Роль держави у вирішенні екологічних проблем. Споживчі властивості суспільних благ: загальнодоступність, неконкурентність та невиключність. Суспільні блага та ефективність.

15. Макроекономіка як галузь економічної науки. Методологія макроекономіки. Класична і кейнсіанська моделі макроекономіки. Макроекономічна політика, її сутність і погляди. Модель кругообігу. Взаємозв'язок макроекономіки і мікроекономіки.

16. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Номінальний і реальний ВВП (ВНП). Методи розрахунку ВНП (ВВП). Дефлятор ВНП. Чистий національний продукт (ЧНП). Національний дохід (НД).

17. Ринок праці. Основні характеристики конкурентного ринку праці. Попит та пропозиція на працю. Рівновага на ринку праці. Основні принципи формування державної політики зайнятості населення.

18. Товарний ринок. Сукупний попит та фактори, які впливають. Нецінові фактори сукупної пропозиції. Модель «сукупний попит – сукупна пропозиція». Рівновага сукупних попиту і пропозиції.

19. Грошовий ринок. Механізм функціонування грошового ринку. Пропозиція та попит на гроші. Грошові агрегати.

20. Інфляційний механізм. Інфляція, суть, види та вимірювання. Ринок і інфляція. Причини інфляції. Антиінфляційна стратегія. Соціальні наслідки інфляції.

21. Споживання домогосподарств. Споживання, його сутність. Функції споживання. Заощадження. Фактори, які впливають на споживання і заощадження. Моделі поведінки споживача.

22. Приватні інвестиції. Поняття інвестиційного попиту. Інвестиційний процес і його типи. Функції інвестицій. Фактори, що впливають на інвестування. Показники ефективності інвестування. Вплив на інвестиції норми чистого прибутку та відсоткової ставки.

23. Сукупні витрати і валовий внутрішній продукт. Суть сукупних витрат та їхні складові. Рівноважний валовий внутрішній продукт. Мультиплікатор видатків. Ефект мультиплікатора. Акселератор. Механізм досягнення економічної рівноваги.

24. Економічна динаміка. Економічне зростання та його вимір. Типи та фактори економічного зростання. Економічна модель зростання Солоу.

25. Держава в системі макроекономічного регулювання. Об'єктивна необхідність і сутність державного регулювання економіки. Основні економічні функції держави в регулюванні економіки. Основні напрями та інструменти державного регулювання економіки.

26. Зовнішньоекономічна діяльність. Міжнародні економічні відносини. Основні функції міжнародних організацій у системі міжнародних економічних відносин. Платіжний баланс. Валютний ринок і валютні курси. Основні елементи зовнішньоекономічної політики держави. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2. Економіка підприємства

1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття суб'єкта господарювання та види підприємств. Організаційно-правові форми бізнес-структур. Організаційна та виробнича структура підприємства. Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

2. Структура та управління підприємством. Сутність управління підприємством. Функції управління підприємством. Методи управління діяльністю підприємства. Організаційні структури управління підприємством. Принципи управління підприємством.

3. Капітал і основні засоби. Оцінка, класифікація і структура основних засобів. Знос та амортизація основних засобів. Види зносу. Система показників оцінки ефективності використання основних засобів. Нематеріальні активи підприємства.

4. Оборотні кошти підприємства. Характеристика оборотних коштів. Стадії кругообігу. Склад, структура та класифікація оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Оцінка ефективності використання оборотних коштів підприємства.

5. Техніко-технологічна база виробництва. Поняття і характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства. Баланс виробничої

потужності. Механізм розрахунку виробничої потужності підприємства та визначення рівня її використання.

6. Персонал підприємства. Поняття трудових ресурсів підприємства. Кількісна, якісна та структурна характеристики трудових ресурсів. Продуктивність праці, методи виміру. Фактори росту продуктивності праці. Рух кадрів на підприємстві. Аналіз використання робочого часу. Мотивація праці. Наукова організація праці.

7. Оплата праці. Правова база організації оплати праці в Україні. Поняття й структура заробітної плати. Тарифна система оплати праці та її елементи. Форми і системи оплати праці в Україні. Система прибуткового оподаткування. Напрями вдосконалення оплати праці в умовах ринку.

8. Витрати виробництва. Собівартість як комплексний економічний показник. Класифікація витрат за окремими ознаками. Групування витрат за економічними елементами та за калькуляційними статтями. Шляхи зниження собівартості продукції.

9. Ціна та механізм ціноутворення. Економічний зміст і функції цін. Види цін. Методи ціноутворення. Механізм ціноутворення на підприємстві.

10. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства. Характеристика фінансової діяльності підприємства. Поняття і види прибутку. Рентабельність, показники рентабельності. Система оподаткування прибутку підприємства. Ефективність діяльності підприємства. Види ефекту. Економічний ефект і економічна ефективність.

11. Фінанси підприємства. Сутність і функції фінансів підприємства. Фінансовий механізм. Фінансові ресурси підприємства.

12. Планування і прогнозування господарської діяльності підприємства. Види планів, їхня характеристика. Методи планування. Прогнозування. Бізнес-планування на підприємстві.

13. Продукція підприємства та її конкурентоспроможність. Продукція: сутність та основні характеристики. Виробнича програма підприємства. Конкурентоспроможність продукції та методи її оцінки.

14. Інноваційна активність підприємства. Економічна сутність та об'єктивна необхідність інноваційної діяльності підприємства. Напрями інноваційної діяльності підприємства та класифікація інновацій. Державне регулювання інноваційної діяльності підприємства. Чинники активізації інноваційної діяльності підприємства. Показники оцінки інноваційної активності підприємства. Фінансування інноваційної діяльності підприємства. Методичні основи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства.

15. Інвестиційна діяльність підприємства. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Класифікація інвестицій. Методи фінансування інвестиційної діяльності. Реальні інвестиції. Фінансові інвестиції. Оцінка ефективності реальних інвестицій. Показники NPV, IRR, DPP.

16. Конкурентоспроможність підприємства. Теоретичні основи конкурентоспроможності підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Управління конкурентоспроможністю підприємства.

17. Економічна безпека підприємства. Поняття, цілі та функціональні складові економічної безпеки підприємства. Ризик і небезпеки в системі прийняття управлінських рішень. Методи діагностики економічної безпеки і ризиків підприємства. Ідентифікація точної зони функціонування підприємства. Антикризове управління і економічна безпека підприємства.

Тема 3. Міжнародна економіка

1. Світове господарство та міжнародна економіка. Сутність та характерні риси світового господарства. Міжнародна економічна система Міжнародна економіка та її структура.

2. Міжнародна економічна діяльність. Сутність, види та форми міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності, критерії класифікації. Міжнародна економічна діяльність суб'єктів господарювання, її сутність, характеристика та форми. Сутність та види транснаціональних компаній, основні напрями їх діяльності. Вільні економічні зони в системі міжнародної економічної діяльності: сутність та види.

3. Міжнародна міграція робочої сили. Сутність, структура та основні риси світового ринку праці. Масштаби, форми, напрями міграційних процесів. Регулювання міжнародної міграції робочої сили. Україна в міждержавному обміні робочою силою.

4. Міжнародна торгівля. Сутність міжнародної торгівлі та її роль в системі світогосподарських зв'язків. Еволюція теорій міжнародної торгівлі. Види сучасної міжнародної торгівлі. Ціноутворення в міжнародній торгівлі.

5. Світовий ринок товарів та послуг. Сучасні тенденції розвитку світового ринку товарів та послуг. Методи міжнародної торгівлі. Регулювання міжнародних торговельно-економічних відносин. Україна на світовому ринку товарів і послуг.

6. Міжнародна економічна інтеграція. Поняття та основні риси міжнародної економічної інтеграції. Концепції розвитку міжнародної економічної інтеграції. Розвиток регіональної економічної інтеграції. Ефективність міжнародної економічної інтеграції.

7. Інтеграційні процеси в Європейському Союзі. Розвиток економічної інтеграції в ЄС. Вільне переміщення факторів виробництва на спільному ринку ЄС. Механізм, критерії та основні етапи прийняття нових членів до ЄС. Україна в процесі Європейської інтеграції.

8. Світова валютна система. Структура сучасної світової валютної системи. Поняття валюти та її класифікація. Валютний курс. Міжнародна валютна ліквідність.

9. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс. Сутність та основні форми міжнародних розрахунків. Платіжний баланс країни. Державне регулювання платіжного балансу.

10. Міжнародний кредит. Міжнародний кредит і його роль в міжнародних економічних відносинах. Форми і види міжнародного кредиту. Світовий фінансовий ринок. Міжнародні валютно-фінансові організації.

11. Вплив сировинних ресурсів на міжнародну економічну діяльність. Основні ознаки глобалізації. Класифікація ресурсів. Значення сировинних ресурсів у розвитку міжнародних економічних відносин. Природні ресурси і міжнародні ринки. Сировинні ресурси у світовій торгівлі.

12. Світовий освітній простір. Тенденції розвитку світового освітнього простору. Освіта в інформаційному суспільстві. Сучасні засоби навчання.

Тема 4. Математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці

1. Концептуальні засади математичного моделювання економічних процесів. Основні дефініції математичного моделювання. Теоретичні основи математичного моделювання та класифікація моделей. Принципи та етапи побудови економіко-математичних моделей.

2. Моделі задач лінійного програмування та методи їх розв'язування. Постановка задач лінійного програмування, їх моделі та основні форми. Графічний метод розв'язування задач лінійного програмування. Симплексний метод розв'язування задач лінійного програмування.

3. Транспортна задача. Постановка транспортної задачі та її математична модель. Методи побудови початкового опорного плану. Метод потенціалів. Відкрита транспортна задача. Економічні задачі, що зводяться до задач транспортного типу. Однопродуктова модель поточного перспективного планування. Модель оптимального розподілу фінансових ресурсів банку.

4. Задачі цілочислового лінійного програмування та методи їх розв'язання. Методи розв'язування задач цілочислового лінійного програмування. Прикладні моделі задач цілочислового лінійного програмування. Модель формування інвестиційної програми при заданому бюджеті. Задача про призначення.

5. Нелінійні оптимізаційні моделі економічних систем. Постановка задачі нелінійного програмування та її характерні особливості. Прикладне використання методу множників Лагранжа.

6. Динамічне програмування. Постановка задачі динамічного програмування. Методи розв'язування задач динамічного програмування. Прикладні моделі динамічного програмування. Модель оптимального розподілу фінансових ресурсів між інвестиційними проектами.

7. Елементи теорії ігор. Основні поняття теорії ігор. Змішані стратегії. Зведення задач теорії ігор до задач лінійного програмування.

8. Оптимізаційні моделі предметних областей. Модель оптимізації виробничої програми підприємства. Модель оптимальної структури інвестиційного портфеля.

9. Аналіз і управління ризиком в економіці. Невизначеність і ризик. Класифікація ризику. Загальні принципи аналізу ризику. Якісний та кількісний аналіз ризику. Управління ризиком. Система показників кількісного оцінювання ступеня ризику. Систематичний і несистематичний ризик. Прийняття рішень в умовах ризику.

10. Прийняття рішень в умовах невизначеності. Критерії Лапласа, Вальда, Севіджа, Гурвіца Критерій Байєса.

11. Економетричне моделювання: основні поняття і визначення. Економетрія та її зв'язок із математико-статистичними методами. Економетрична модель і етапи економетричного моделювання.

12. Моделі парної регресії та їх економетричний аналіз. Метод найменших квадратів.

13. Імітаційне моделювання. Основні поняття та особливості імітаційного моделювання. Метод Монте-Карло. Прикладні аспекти імітаційного моделювання.

14. Інформаційні системи та їхня роль в управлінні економікою. Роль процесів інформатизації при переході до інформаційного суспільства. Загальна характеристика розвитку та використання інформаційних технологій та інформаційних систем в управлінні економікою України.

15. Інформаційний ресурс підприємства як економічна категорія. Поняття даних, інформації, знань і їхнє використання в процесі управління бізнесом. Інформаційні ресурси підприємства, джерела формування. Управління інформаційними ресурсами. Інформаційні потоки в управлінні бізнесом підприємства.

16. Процесний підхід до розробки автоматизованих інформаційних систем (АІС). Сутність процесного підходу до управління бізнесом. Виділення бізнес-процесів та їхнє моделювання. Реалізація процесного підходу при розробці АІС.

17. Класифікація автоматизованих інформаційних систем. Тенденції ринку програмних продуктів для бізнесу. Класифікація АІС для управління бізнесом.

18. Системи управління базами даних, їх призначення. Властивості систем управління базами даних (СУБД) і технологія використання. Класифікація сучасних СУБД.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Тема 1. Мікро- та макроекономіка

1. Економікс: навч. посіб. / Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк: Галяк Ж. В. [вид.]: Волиньполіграф, 2021. Ч. 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка / Баула О. В. [та ін.]. 2021. 318 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка: навч. посіб. / [Н. П. Мацелюх та ін.]; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь: Ун-т ДФС Україна, 2018. 297 с.
3. Економічна теорія: підруч.: у 2 ч. / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ: Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2021. Ч. 1: Мікроекономіка / [В. Д. Лагутін та ін.]; за ред. В. Д. Лагутіна, д-ра екон. наук, проф. 2-ге вид., доопр., перероб. 2021. 395 с.
4. Мікроекономіка: навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 «Економіка підприємства», 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент» / [В. М. Лич та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ: КНУБА, 2018. 139 с.
5. Мікроекономіка: навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.
6. Мікроекономіка: навчальний посібник. Укл: С. В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 176 с.
7. Пилипенко В. В., Пилипенко Н. М. Мікроекономіка: навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти; Сум. нац. аграр. ун-т. Суми: Сум. нац. аграр. ун-т, 2020. 390 с.
8. Полковниченко С. О. Мікроекономіка в інформаційних схемах: навч. посіб.; Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів: ЧНТУ, 2017. 279 с.
9. Сторощук Б. Д. Формальна мікроекономіка. Глосарій. Формули. Графіки. Тренувальні вправи: навч. посіб. Чернівці: Друк Арт, 2018. 191 с.
10. Яцюк О. С. Мікроекономіка: навч. посіб.; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 189 с.
11. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. Львів: Априорі, 2021. Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка / [С. М. Панчишин та ін.]; за ред. Степана Панчишина, Петра Островерха. 5-те вид., випр. та перероб. 2021. 581 с.
12. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Макроекономіка: навч. посіб. / [Н. П. Мацелюх та ін.]; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2018. 429 с.
13. Козакова О. М., Забарна Е. М. Макроекономіка: підручник. Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2018. 428 с.

14. Макаренко М. І., Семененко Т. О., Петрушенко Ю. М. Макроекономіка: підручник. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307 с.

15. Макроекономіка. Практикум: навч. посіб. / [О. Ф. Івашина та ін.]; Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2019. 55 с.

16. Макроекономіка: навч. посіб. для студентів зі спец. «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / [С. І. Архієреєв та ін.]; за ред. проф. Архієреєва С. І.; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. 215 с.

17. Панчишин С. Макроекономіка: навч. посіб.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. 4-те вид., випр. і допов. Львів: Априорі, 2022. 523 с.

18. Шинкар В. А., П'ясецька-Устич С. В. Макроекономіка: теорія і практикум: навч. посіб.; Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т». Вид. 2-ге, допов. і перероб. Ужгород: РІК-У, 2020. 478 с.

19. Ящишина І. В., Буторіна В. Б., Боднарчук Т. Л. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Ковальчук О. В. [вид.], 2021. 171 с.

Тема 2. Економіка підприємства

1. Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: [колект.] монографія / А. Бессонова, М. Белобородова, А. Буряк, Л. Величко, О. Величко, Ю. Горященко, Т. Гринько, Т. Гвініашвілі, І. Дем'яненко, Т. Дронова, О. Єлісєєва, В. Катан, С. Князь, С. Кожем'якіна, В. Козлова, А. Колосов, Д. Коноплянко, О. Крупський, О. Кубецька, І. Курінна, В. Купенко, С. Кучеренко, О. Левкович, А. Лемберг, Н. Лубенець, Л. Лутай, В. Македон, І. Максютенко, М. К. Майнка, В. Мацук, Д. Міщенко, Л. Міщенко, Т. Олійник, Т. Остапенко, Т. Павлова, Р. Павлов, О. Пирог, О. Попова, К. Пілова, Т. Решетілова, Г. Скрипник, Ю. Стасюк, В. Страшко, І. Тарлопов, Л. Ульянова, О. Холод, Ю. Чайка, Т. Черната, А. Щетинін, Є. Ягнін, В. Яковенко; ред.: Т. Гринько; Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро: Біла К. О., 2021. 415 с.

2. Атюшкіна В. В., Бурко Я. В., Галгаш Р. А. Економічна діагностика: навч. посіб.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Київ: Аграр Медиа Груп, 2018. 233 с.

3. Блага Н. В. Управління проєктами: навч. посіб.; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 151 с.

4. Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Дяченко Т. О., Сірик М. В. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 2. С. 113-120.

5. Вдовиченко Л. Ю., Волосюк М. В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 469-477.

6. Вельмагіна Н. О., Єршова Н. М., Шибко О. М. Розробка теоретичних основ проектування підприємств і формування виробничих систем: монографія; [Придніпр. держ. акад. буд-ва та архітектури]. Дніпро: ПДАБА, 2020. 271 с.

7. Вовченко О. В. Інновації у промисловості: вплив на економічну безпеку України: монографія; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». Київ: КРОК, 2021. 134 с.

8. Герасименко Л. В. Формування системи адаптивно-орієнтованого управління економічною безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_4_34. (дата звернення 28.11.2022)

9. Гринчук Ю. С., Кукса І. М., Ткаченко Н. Е., Параскеєва А. М. Планування інноваційного розвитку в контексті забезпечення економічної безпеки та управління змінами. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 28-33.

10. Гумега В. В. Фактор ризику і невизначеності при оцінці ефективності інвестиційних проектів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 4. С. 22-26.

11. Гусєва О. Ю. Управління стратегічними змінами: теорія і прикладні аспекти: монографія. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2014. 394 с.

12. Економіка та право: глобальна трансформація: міжнар. колект. монографія / О. В. Безпаленко, О. Ю. Браславець, Т. В. Ганущак, Т. С. Демедюк, А. В. Заїка, Т. І. Кислая, А. С. Кравченко, Н. О. Мичак, О. В. Мойсеєнок, О. С. Наконечна, О. О. Михайлик, Н. С. Рогоза, Ж. В. Семерей, І. Stecenko, О. В. Чижов, Л. І. Плотнікова, L. Plotnikova, I. Cherevan, O. Vorodina; ред.: О. В. Безпаленко; Київський університет ринкових відносин. Київ: Наукова столиця, 2021. 325 с.

13. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 380 с.

14. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.

15. Іванова Н. Ю., Кузнецова Т. К., Соколова Н. М. Управлінська економіка: навч. посіб. Київ: Логос, 2016. 130 с.

16. Інтегрований облік в ризик-орієнтованому управлінні підприємством: колект. монографія / О. В. Пікуліна, О. О. Матусевич, Л. А. Шило, С. С. Дехтяр, В. І. Дзюба; ред.: В. В. Бобиль; Український державний університет науки і технологій. Дніпро: Біла К. О., 2022. 155 с.

17. Карпенко Ю. В., Бенях В. В. Економіка підприємства: практикум: навч. посіб. ВНЗ Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». Полтава: ПУЕТ, 2017. 412 с.

18. Кирій В.В. Любічева О. І. Дослідження можливостей формування кластерів з огляду на розвиток секторів економіки України *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2019. № 8. С. 26-33.

19. Кирій В.В., Зінченко М.Е., Шелефонтюк В.Р. Дослідження ІТ галузі як важеля економічного розвитку країни і Харківського регіону [Електронний ресурс] *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/19_ukr/116.pdf.

20. Князь С. В., Кайдрович Х. І., Скриньковський Р. М., Шевченко С. Г., Коновалюк І. В. Фінансова рівновага як механізм забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія; ред.: С. В. Князь; Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Левада, 2022. 372 с.

21. Костін Д.Ю., Телегін В.С., Костін Ю.Д. Інтегральне оцінювання складових мотивації на підприємствах електроенергетики. *Економічний вісник університету*. 2018. № 37. С. 108-116.

22. Костін Ю. Д., Шведкий В. А. Компанії-постачальники на енергетичному ринку України: конкуренція стратегій. *Бізнес Інформ*. 2022. № 7. С. 191-196.

23. Костін Ю.Д., Ткачова Т.С. Управлінські рішення та ефективність функціонування промислового підприємства. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2020. № 2. С. 196-202.

24. Кривов'язюк І. В. Економіка інноваційного підприємства: навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. Вид. 2-е, допов. та перероб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 342 с.

25. Лихолат С. М., Рискальчук А. О. Управління системою економічної безпеки підприємств в умовах COVID-19. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління*. 2021. Т. 5, № 1. С. 158-169.

26. Лопатка К. А., Рогожина Д. Д. Бізнес-планування як ефективний інструмент реалізації стратегії підвищення економічної безпеки підприємства. *Економічний простір*. 2020. № 158. С. 46-49.

27. Масленніков Є. І. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: міжуніверситет. колект. монографія. Вип. 1 / Є. І. Масленніков, Е. А. Кузнецов, Ю. М. Сафонов, С. В. Філіппова; ред.: Є. І. Масленніков. Херсон, 2016. 853 с.

28. Матвій І. Є., Сорочак О. З. Проектний менеджмент: прикладні аспекти: навч. посіб.; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Растр-7, 2021. 331 с.

29. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія; Українська академія друкарства,

Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів: Растр-7, 2020. 383 с.

30. Мішук Г. Ю., Джигар Т. М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз: навч. посіб.; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне: НУВГП, 2017. 155 с.

31. Могилевська О. Ю., Уфімцева Т. М., Слободяник А. М. Економіка підприємства. Теорія і практика: навч. посіб.; Київ. міжнар. ун-т. Київ, 2017. 295 с.

32. Онищенко О. В., Яценко Н. М., Гончаренко Н. О. Роль економічної безпеки у стратегічному управлінні промисловим підприємством. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2022. № 4. С. 119-127.

33. Орищин Т. М., Крихівська Н. О., Тягур С. І. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємств: методичний аспект. *Бізнес-навігатор.* 2020. Вип. 2. С. 7-12.

34. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец., магістрів, аспірантів, викл. / В. М. Микитюк та ін.; ред. В. М. Микитюк; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Рута, 2018. 439 с.

35. Парадигмальні виклики сучасного розвитку: колект. монографія / Б. Л. Дем'яненко, В. М. Дем'яненко, В. Й. Жежуха, В. М. Мисик, М. М. Гудима, Д. А. Чижов, Ю. В. Пасічник, Т. С. Дронова, М. С. Широкова, М. В. Одрехівський, О. О. Пшик-Ковальська, А. К. Калінка, Л. В. Томаш, О. Б. Лесик, Г. В. Лещук, О. В. Сорока, Н. А. Дьоміна, Л. В. Халанчук, О. Г. Яворська, Г. О. Заспа, Л. П. Оксамитна, А. Р. Карапетян, Н. Л. Сосницька, О. П. Назарова, О. П. Рожкова; ред.: А. П. Дука, Ж. В. Дерій, Г. В. Старченко, П. С. Лютіков, Д. А. Товмаш; Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій. Чернігів: Наук.-освіт. інновац. центр сусп. трансформацій, 2022. 242 с.

36. Полозова Т. В., Задорожний С. В., Гулузаде А. Ф. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства. Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. С. 273-278.

37. Полозова Т. В., Колупаєва І. В. Аналіз міжнародних рейтингів України в контексті забезпечення економічної безпеки. *Механізм регулювання економіки.* 2022. № 1-2 (95-96). С. 103-113.

38. Полозова Т. В. Формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 592 с.

39. Рогач С. М., Суліма Н. М., Гуцул Т. А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): навч. посіб. Київ: Компринт, 2017. 509 с.

40. Руденко І. В., Болотова Т. М., Кулинич Т. В. Діагностика економічної безпеки як інструмент забезпечення ефективного управління іміджем підприємства. *Бізнес Інформ.* 2021. № 1. С. 297-302.

41. Ружицький І. Ю. Теоретико-концептуальні засади інституційного забезпечення економічної безпеки України: монографія; Національний університет «Чернігівська політехніка». Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 298 с.

42. Сидорчук І. Систематизація теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур. *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 33-39.

43. Соціально-економічна діагностика в умовах європейського співробітництва: навч. посіб. / Кузьмін О. Є. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Аудиторська група «Західна аудиторська група», 2018. 223 с.

44. Сталий розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір: колект. монографія / Т. О. Пономаренко, І. А. Семенець-Орлова, Н. В. Руденко, В. П. Самодай, О. Ю. Кудріна, О. С. Телетов, Т. О. Корнієнко, М. В. Білошкурський, І. І. Плєць, В. А. Омеляненко, О. М. Омеляненко, Н. О. Артюхова, О. Ю. Носаченко, І. П. Петрова, С. М. Березова, Є. І. Нагорний; ред.: О. М. Омеляненко; Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. Суми: Територія, 2021. 297 с.

45. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / В. А. Азарова, М. Л. Білявський, Т. В. Гончарова, В. В. Гридчина, Т. М. Дзюба, Д. В. Дубов, О. Г. Заруба, Н. Г. Іванова, О. І. Коваленко, Л. Ф. Компанцева, І. О. Корецька, Н. В. Крапівіна, Ю. А. Лапутіна, К. Б. Левченко, Г. В. Маляр, В. І. Осьодло, О. О. Паливода, Л. М. Пелепейченко, М. К. Подибайло, О. В. Покальчук, В. С. Романюк, Н. В. Слухай, О. В. Соболева, О. І. Сулова, О. А. Українцев, О. М. Хайрулін, С. В. Череватий, Е. В. Шнурко-Табакова, Л. В. Юдко, Г. М. Яворська; ред.: Л. Ф. Компанцева; Національна академія Служби безпеки України. Київ: НА СБУ, 2021. 499 с.

46. Сучасне управління: ризики, виклики, безпека, перспективність використання та проблеми впровадження в державному та приватному секторах економіки : колект. монографія / ред.: Н. Е. Аванесова, О. Чупир, Д. Терещенко, Т. Андрєєва, О. Гетьман. Харків: Панов А. М., 2021. 634 с.

47. Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колект. Монографія / ред.: Т. В. Полозова, І. В. Колупаєва, О. В. Мурзабулатова; Харківський національний університет радіоелектроніки. Харків: ХНУРЕ, 2021. 295 с.

48. Ткачова Т. С., Костін Ю. Д. Розробка стратегії розвитку машинобудівних підприємств Харківщини. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2020. Вип. 12. С. 149-154.

49. Ткачова Т.С., Костін Ю.Д. Система оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2020. № 1 (47). С. 122- 128.

50. Тютченко С. М. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці: монографія; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: Біла К. О., 2021. 211 с.
51. Управління бізнес-проєктами: навч. посіб. / Шинкарук Л. В [та ін.]; [Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України]. Київ: НУБіП, 2021. 325 с.
52. Хлевицька Т. Б., Гусєва О. Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів. *Бізнес Інформ.* 2021. № 8. С. 190-196.
53. Хобта В. М., Крапівницька С. М., Пудрик Д. В. Економіка інноваційного підприємства: навч. посіб.; ДВНЗ «Донец. нац. техн. ун-т». 2-ге вид. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2014. 219 с.
54. Череп А. В., Худолей Л. В. Використання інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки промислових підприємств: монографія; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя: Запоріж. нац. ун-т, 2018. 221 с.
55. Шандова Н. В. Мешкова-Кравченко Н. В., Латкіна С. А. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти; Херсонський національний технічний університет. Херсон: Вишемирський В. С., 2021. 335 с.
56. Шульга О. А. Проєктний та інвест-менеджмент: курс лекцій; Держ. ун-т інтелект. технологій і зв'язку. Київ: Компринт, 2021. 187 с.
57. Яцкевич І.В. Економічна діагностика: навч. посіб.; Одес. нац. акад. зв'язку ім. О.С. Попова, Навч.-наук. ін-т економіки та менеджменту. Одеса: Бондаренко М.О., 2015. 291 с.
58. Bilichenko O., Tolmachev M., Polozova, T., Aniskevych, D., Mohammad A.L.A.K. Managing Strategic Changes in Personnel Resistance to Open Innovation in Companies. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity.* 2022, 8, 151.
59. Dubrovina N., Neubauerova E., Kolupaieva I., Borysova A., Shabanov R. I. Exploring the nexus between tax revenue trends and social contributions development in European Union countries. *Financial and credit activity: problems of theory and practice.* 2019. Vol 2, No 29 (2019). P.498-508.
60. Financial Management and Analysis. Second Edition / Frank J. FRANK J. Fabozzi, Pamela P. Peterson. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2003. 1008 p.
61. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V. (2018) From Deep Learning to Deep University: Cognitive Development of Intelligent Systems. In: Szymański J., Velegrakis Y. (eds) Semantic Keyword-Based Search on Structured Data Sources. *IKC 2017. Lecture Notes in Computer Science*, vol 10546. Springer, Cham.
62. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V., Tuunanen T. Responsible cognitive digital clones as decision-makers: a design science research study. *European Journal of Information Systems*, 2022. 1-23. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2022.2073278>.

63. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V., Tuunanen, T. (2021). Towards digital cognitive clones for the decision-makers: adversarial training experiments. *Procedia Computer Science*, 180, 180-189. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.01.155>.
64. Hilorme, T., Sokolova, L., Portna, O., Lysiak, L., Boretskaya, N. (2019). Smart grid concept as a perspective for the development of Ukrainian energy platform. *IBIMA Business Review*, 2019 doi:10.5171/2019.923814
65. Ilarionova N. International economics. Microeconomics: manual. Kyiv: Liipa-K, 2017. 315 p.
66. Koev, S., Pavliuk, S., Derhaliuk, M., Sokolova, L., Portna, O. Resource strategy of enterprise management as a tool to ensure its competitiveness. *Academy of Strategic Management Journal*. Research Article: 2020 Vol: 19 Issue: 4. 1-8. URL: <http://www.abacademies.org/journal/academy-of-strategic-management-journal-inpress.html>.
67. Kolupaieva I. Analysis of migration processes and assessment of their impact on the development of international money transfers of Ukraine European / Kolupaieva I., Shevchenko O., Mytsenko I., Borysova A. *Financial Systems. Proceedings of the 16th International Scientific Conference*, Brno: Masaryk University. 2019. PP. 307-317.
68. Kolupaieva I. Decentralization of public administration in the process of building a democratic society / Kolupaieva I., Gavkalova N. L. *Public Policy and Administration*. 2018. Vol. 17. No 2. pp. 216-225.
69. Kolupaieva I., Suprun O., Shevchenko O. Diagnostics of systemic risk impact on the enterprise capacity for financial risk neutralization: the case of Ukrainian metallurgical enterprises. *Oeconomia Copernicana*. 2019. Vol. 10, Issue 3. PP. 471-491.
70. Kubrak S., Nesik L. Finance and economics: tutorial; Zhytomyr nat. agroecological univ. Zhytomyr: ZNAEU, 2016. 143 p.
71. Kyriy V., Sheiko I., Petrova R. Optimization of management information support as a basis for organizational transformations at an enterprise. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*. 2019. V.7. №. 2. P. 679-689.
72. Pererva P., Nazarenko S., Maistro R., Danko T., Doronina M., Sokolova L. The formation of economic and marketing prospects for the development of the market of information services. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 2021. 6(13) (114). 6-16.
73. Polozova T., Cherkashina M., Shapoval O., Romanchik T., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad. Assessment of risks in conditions of provision of security of economic activities of organizations. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (4). C. 705-714.
74. Polozova T., Musiienko V., Storozhenko O., Peresada O., Geseleva N. Modeling of energy-saving processes in the context of energy safety and security. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (3). C. 387-397.
75. Polozova T., Kolupaieva I., Sheiko I. Digital Gap in EU Countries and its Impact on Labour Productivity and Global Competitiveness. In J. Maci,

P. Maresova, K. Firlej, & I. Soukal (Eds.), *Hradec Economic Days*, part 1, 2021. pp. 659-670. University of Hradec Králové. <https://doi.org/10.36689/uhk/hed/2021-01-065>.

76. Polozova T., Kutsenko Y., Kanova O. Formation of sustainable investment attractiveness of regions under the conditions of COVID-19. *Problemy Ekorozwoju – Problems Of Sustainable Development* 2022, 17(1): pp. 23-35.

77. Polozova T.V., Nicola Jennifer John Elia. Enterprise economic security system: theoretical aspects of formation. Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. С. 355-362.

78. Sokolova L., Dyuzhev V., Veriasova G., Kurdenko O., Al-Fakhore Esknder Suliaman Salty. Scientific and methodological support of financial express analysis of small industrial enterprises of Ukraine. *Innovative technologies and scientific solutions for industries*. 2021. No. 3 (17) 78. P. 78-90. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2021.17.078>.

79. Sokolova L., Veriasova G., Zinchenko, M. Theoretical and Practical Aspects of Introducing Innovations in the Enterprise's Marketing Activity. 2020. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*, (2 (12)), pp. 119-126.

80. Sokolova L., Veriasova G., Ivanova V., Kurdenko O., Ponomarov S. Methodological providing of innovative marketing research technology. *Estudios de Economía Aplicada*. 2021. Vol. 38(4). DOI: [http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20\(1\).3990](http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20(1).3990).

81. Terziyan V., Gryshko S., Golovianko M. Taxonomy of generative adversarial networks for digital immunity of Industry 4.0 systems. *Procedia Computer Science*, 2021. 180. 676-685. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.01.290>.

82. Terziyan V., Gryshko S., Golovianko, M. (2018). Patented intelligence: Cloning human decision models for Industry 4.0. *Journal of Manufacturing Systems*, 48, 204-217. <https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2018.04.019>.

83. Ukrainian economy growth imperatives: monogr. / Anatolii Mazaraki, Svitlana Melnichenko, Hanna Duhinets [et al.]; ed. by prof. A. Mazaraki. Prague: Coretex CZ SE, 2018. 309 p.

Тема 3. Міжнародна економіка

1. Архієреєв С. І., Волоснікова Н. М., Климова С. О. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студентів зі спец. «Економіка», «Облік та оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»; за ред. проф. С. І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. 233 с.

2. Гуткевич С. О., Корінько М. Д., Сафонов Ю. М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.

3. Максименко Я. А. Курс міжнародної економіки: підруч. для студентів зі спец. «Економіка», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини»; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2021. 207 с.

4. Менеджмент міжнародного бізнесу: наук.-метод. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти бакалавра спец. 073 «Менеджмент» / Д. Т. Бікулов [та ін.]; [за ред. Д. Т. Бікулова]; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 374 с.

5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посіб. з дисциплін «Міжнародна економіка» та «Міжнародні економічні відносини» для студентів спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» всіх форм навчання / Босак А. О. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка», Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту, Каф. менеджменту і міжнар. підприємництва. 3-тє вид. Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 354 с.

6. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. / Є. А. Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, [Навч.-наук. ін-т міжнар. відносин]. 4-е вид., допов. та перероб. Київ: Вадекс, 2022. 535 с.

7. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб.: [для студентів закл. вищ. освіти] / [Т. В. Орехова та ін.; за заг. ред. Т. В. Орехової]; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т. Вінниця: ТВОРИ, 2019. 321 с.

8. Міжнародні економічні відносини у сфері інвестиційно-інноваційної діяльності: навч. посіб. для студентів спец. 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищ. освіти / Босак А. О. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Міські інформаційні системи, 2021. 135 с.

9. Національний менеджмент в умовах інтеграційних та глобалізаційних викликів: колект. монографія / [В. Л. Гриценко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Михайлової. Суми: Литовченко Є. Б., 2019. 313 с.

10. Соціально-економічна діагностика в умовах європейського співробітництва: навч. посіб. / Кузьмін О. Є. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Аудиторська група «Західна аудиторська група», 2018. 223 с.

11. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика: підручник. Київ: Либідь, 2019. 958 с.

Тема 4. Математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці

1. Белозерцев В. С., Харакоз Л. В., Кармінов Я. С., Соколова О. І., Сулима Г. А., Худякова Г. В. Розвиток інформаційних систем та технологій у

світовій економіці під час COVID-19. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 4. С. 105-109.

2. Василішин С. Удосконалення важелів управління діджиталізаційними ризиками економічної безпеки та формування кібербезпеки облікової системи. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 97-110.

3. Васюткіна Н. В., Уваров М. А. Чинники впливу на ефективність впровадження інтегрованої інформаційної системи на підприємстві. *Економіка і управління*. 2020. № 4. С. 53-60.

4. Вітлінський В. В., Наконечний С. І., Шарапов О. Д., Верченко П. І., Великоіваненко Г. І. Економіко-математичне моделювання: навч. посіб. Київ: Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2014. 536 с.

5. Гарнага О. М. Інформаційні системи в комерційній діяльності та критерії оцінки їх ефективності. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2020. Вип. 3. С. 47-56.

6. Григорків В. С. Моделювання економіки: підручник; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича: Рута, 2019. 360 с.

7. Гриценко А. А. Інформаційно-цифровий етап розвитку соціально-економічних систем. *Економіка України*. 2022. № 1. С. 29-46.

8. Давиденко Н. М. Аналіз інвестиційних проектів: навч. посіб.; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Компринт, 2015. 377 с.

9. Даценко А. Показники ефективності системи захисту інформаційного простору України в умовах інформаційної агресії рф. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd. 4. С. 121-130.

10. Дзись В. Г. Автоматизована інформаційна система для апроксимації економічних показників. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 8. С. 31-37.

11. Дзямулич М., Шматковська Т. Вплив сучасних інформаційних систем і технологій на формування цифрової економіки. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 3-8.

12. Дячек О. Ю., Бутков О. Р. Роль сучасних інформаційних систем та технологій у розвитку економіки країни. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_5_38.

13. Жаворонкова Г. В., Жаворонков В. О., Мельник Л. Ю. Методологія інституціональних змін та моделювання економіки знань в інформаційному суспільстві: монографія; за ред. д-ра екон. наук, проф. Г. В. Жаворонкової. Умань: Сочінський М. М., 2017. 300 с.

14. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.

15. Жмуркевич А. Є., Хвищук Б. В. Ефективність інформаційної системи підприємства та методи її оцінювання. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 6(2). С. 18-21.

16. Журавльов О. В. Статистичне моделювання трансформації національної економіки в умовах глобалізації: монографія; Держ. служба статистики України, Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. Київ: Інформаційно-аналітичне агентство, 2017. 311 с.

17. Застосування інформаційних технологій в економіці, освіті та управлінні проектами: колект. монографія / [В. Є. Ходаков та ін.]; за заг. ред. канд. техн. наук, доц. Райко Галини Олександрівни; Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон: Вишемирський В. С., 2018. 201 с.

18. Зибін С. В. Кількісна оптимізація ресурсів інформаційної системи для ефективної підтримки прийняття рішень. *Телекомунікаційні та інформаційні технології*. 2018. № 1. С. 134-141.

19. Іваненко Т. В., Іваненко О. О. Математичні методи в економіці: навч. посіб.; ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК». Київ, 2014. 253 с.

20. Камак Д. О., Скиба О. В., Доманов І. О., Троцик С. М. Підходи щодо оцінювання якості спеціального програмного забезпечення на прикладі інформаційних систем, призначених для підвищення ефективності управління. *Збірник наукових праць Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки*. 2019. Вип. 2. С. 74-82.

21. Квілінський О. С. Оцінювання спротиву вдосконалення системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 2(1). С. 118-125.

22. Кирій В.В., Колісник М.М. Розроблення механізмів у системі управління інтернет-маркетингом підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 38. С. 94-102.

23. Костін Ю.Д., Ткачова Т.С. Теорія та практика використання штучних нейронних мереж при прогнозуванні та прийнятті управлінських рішень у промисловості. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2020. № 2 (12). С. 120-127.

24. Кузьмініх В. О. Основи управління ІТ проектами: навч. посіб.: для здобувачів ступеня бакалавра за спец. 122 «Комп'ютерні науки» / В. О. Кузьмініх, Р. А. Тараненко; [відп. ред.: В. Г. Сліпченко]; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського». Харків: КПІ ім. Ігоря Сікорського: Політехніка, 2019. 75 с.

25. Ларченко О. В. Ефективність впровадження інформаційних систем в управління підприємством. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. Вип. 1. С. 278-284.

26. Ларченко О. В. Впровадження інформаційних технологій для ефективного управління економічними системами. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 135-139.

27. Лепейко Т. І., Щербак А. М. Формування системи показників оцінювання ефективності інформаційного процесу управління промисловим підприємством. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11. С. 161-167.

28. Логвінова О. П., Семененко І. М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посіб.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Харків: Лідер, 2015. 368 с.

29. Марченко В. М., Шутюк В. В. Логістика: підруч. для студентів, які навчаються за спец. «Економіка»; НТУ України «Київ. політехн. ін-т ім. І. Сікорського». Київ, 2018. 312 с.

30. Менеджмент інформаційної безпеки: навч. посіб. / О. Г. Корченко, М. Є. Шелест, С. В. Казмірчук, Ю. М. Ткач, Є. В. Іванченко. Чернігів: Орхідея: Лук'яненко В. В., 2019. 407 с.

31. Моделювання економіки: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. М. Бандоріна [та ін.]; Нац. металург. акад. України. Дніпропетровськ: Герда, 2014. 138 с.

32. Морозов В. В., Хандрік О. В., Коломієць А. С. Управління проєктами розвитку ІТ-організацій: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2020. 339 с.

33. Обіход С. В. Імплементация інформаційно-комунікаційних технологій у систему управління бізнес-процесами вітчизняних підприємств у контексті розвитку цифрової економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4. С. 10-17.

34. Похил Н. О. Роль і місце інформаційних систем в управлінні економічними об'єктами. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 5. С. 172-175.

35. Рогоза В. М. Концептуальні підходи формалізації процесів створення та модернізації інформаційних систем економічного об'єкта. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2019. № 2. С. 72-81.

36. Стеблюк Н. Ф., Волосова Н. М. Економіко-математичне моделювання в системі маркетингового управління: монографія; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Кам'янське: ДДТУ, 2020. 184 с.

37. Стрій Л. О., Захарченко Л. А., Толкачова Г. В. Економіко-кібернетичний підхід до дослідження системи управління інформаційними процесами. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 293-299.

38. Тарасевич В. М. Теоретичний вимір інформаційно-цифрової економіки: основи та система первинних інформаційних феноменів. *Економіка України*. 2021. № 1. С. 3-23.

39. Тарасевич В. М. Теоретичний вимір інформаційно-цифрової економіки: інформаційна діяльність і система похідних інформаційних феноменів (продуктів). *Економіка України*. 2021. № 3. С. 3-18.

40. Тюрин О. В., Ахмеров О. Ю. Теорія систем і системний аналіз в економіці: навч. посіб.; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Екон.-прав. ф-т, НДІ фізики. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 172 с.

41. Фатєєва А. В. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економікою. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 4(2). С. 14-17.
42. Філіпішин І. В. Інформаційні системи у механізмі управління підприємством в умовах інформаційної економіки. *Економіка і управління*. 2018. № 1. С. 125-130.
43. Фісун К. А., Сиса А. Ю. Підходи використання систем підтримки прийняття рішень як компоненти інформаційного забезпечення організації в умовах ринкової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 192-198.
44. Хитрова О. А., Кругляно А. В. Ефективність застосування комплексних інформаційних систем в управлінні підприємством. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2018. Вип. 4. С. 58-66.
45. Чубаєвський В. І., Лахно В. А., Криворучко О. В., Касаткін Д. Ю., Десятко А. М., Блозва А. І. Ефективність методики розрахунку показників інвестицій в системі інформаційної безпеки об'єктів інформатизації. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2021. № 4. С. 96-107.
46. Шевців Л. Ю., Непевна Б. О., Шевців А. Б. Теорія і практика впровадження системи контролінгу в умовах інформаційної економіки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 244-252.
47. Шпильова В. О. Сучасна стратегія управління регіональними економічними системами в середовищі інформаційного менеджменту. *Менеджер*. 2019. № 2. С. 25-33.
48. Яковлев А. І. Проектний аналіз: підруч. для вищ. закл. за напрямком «Економіка підприємства»; Нац. техн. ун-т «Харків. політехнічний ін-т». Харків: НТУ «ХПІ», 2015. 339 с.
49. Hutsa O. M., Yelchaninov D. B., Merkulova T. V., Kyriy V. V., Ihumentseva N. V., Dovgopol N. V., Zabuga S. I., Petrova A. Yu, Peresada O. V., Kutsak V. A. Design of verbal models esign of verbal models for forming an optimal strategy or forming an optimal strategy for sustainable development or sustainable development of service enterprises f service enterprises in the conditions of a crisis. *Наука та інновації*. 2022. Том 18. No 3. P. 58-73.
50. Hutsa O., Igumentseva N., Dovgopol N., Yakubovska S. Development of the information technology for checking textual procedures for logical coherence and completeness. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2017. № 5/2(89). С.55-64.
51. Pohrebniak A., Petrashko L., Dovgopol N., Ovsichenko Y., Berveno O. Functioning of Economic Systems in the Context of Their Potential Development in the Conditions of Circular Economy. *JCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 2021. VOL.21 No.12. December 2021. P. 309-315.
52. Sorochak O., Kvak S. The Model for Selection of Innovation and Investment Strategy of Machine-Building Enterprises: Practical Aspect. *Marketing and management of innovations*. 2020. № 2. pp. 68-84.

53. Polozova T., Musiienko V., Storozhenko O., Peresada O., Geseleva N. Modeling of energy-saving processes in the context of energy safety and security. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (3). pp. 387-397.

54. Doroshenko, V.O., Klimova, N.P., Stognii, N.P., Kostyn, Y.D. Mathematical Modelling of Impulse Excitation of a Superwideband PEC Cone Antenna. *Proceedings of the International Conference on Advanced Optoelectronics and Lasers, CAOL*, 2019. pp. 396-399.

55. Nichuhovska L. I., Halaiko Y. A. Higher and applied mathematics: «Mathematical programming»: handb. for students majoring in foreign economic activity of an enterprise and intern. economics; Higher education establishment of Ukoopspilka «Poltava univ. of economics and trade». Poltava: PUET, 2016. 184 p.

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Відповідь на кожне питання оцінюється за 100-бальною шкалою:

– *96-100 балів*: вступник продемонстрував всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу, повністю розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *90-95 балів*: вступник продемонстрував систематизовані та глибокі знання матеріалу, зазначивши взаємозв'язок основних понять, розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *75-89 балів*: вступник продемонстрував повне знання матеріалу, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *66-74 балів*: вступник продемонстрував знання основного матеріалу та базових понять, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *60-65 балів*: вступник продемонстрував знання основ матеріалу в мінімальному обсязі, недостатньо повно розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *1-59 балів*: вступник продемонстрував недостатні знання матеріалу, припустивши значну кількість принципів помилок у відповіді на питання екзаменаційного білета.

Оцінка за кожне питання є виставляється комісією на основі письмової відповіді вступника та усної співбесіди з цього питання, за необхідності. Відповідь на кожне питання екзаменаційного білета зараховується за умови отримання за неї не нижче 60 балів.

Загальна оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за кожне питання екзаменаційного білета.

Фахова комісія проставляє загальну оцінку за шкалою 60-100 балів або ухвалює рішення про негативну оцінку зі вступного випробування («незадовільно», «не склав»).